

“Het is een goed idee om 100.000 hectare extra bos aan te leggen in Nederland”

Nederland heeft nu 356.000 hectare boslandschap en de potentie bestaat om daar 456.000 van te maken, wat een toename met ruim 25% betekent. Dat staat in het Actieplan Bos en Hout. Is dat eigenlijk wel een goed idee?

— Lotty Nijhuis (journalist)

Jakob Bartelds
Portefuillehouder
Omgeving, LTO Nederland

“Voor bosproductie hebben we geen renderende business case gezien”

“LTO staat achter het klimaatakkoord en de landbouw neemt verantwoordelijkheid om bij te dragen aan het terugdringen van het CO₂-probleem. De landbouw haalt als enige economische sector de internationale klimaatdoelstelling om twintig procent minder CO₂ te produceren in 2020. Onze ambitie is om daar nog een schep bovenop te doen. LTO vindt extra bosaanplant in Nederland niet voor de hand liggen vanuit de optiek van een efficiënt CO₂-grondgebruik. Door agrarisch gebruik van landbouwgrond wordt reeds belangrijk bijgedragen aan het opnemen van CO₂. Nederland is internationaal koploper in efficiënte gewasproductie, voor elke hectare die je in Nederland uit agrarische productie neemt heb je elders in de wereld doorgaans meerdere hectares nodig. Voor bosproductie hebben we geen renderende business case gezien. Stel dat het dus de bedoeling is de grond voor bos met overheidsgeld aan te kopen, dan heeft dat een onevenredig grote invloed op de agrarische grondmarkt. Grond is schaars en duur en wordt daardoor nog duurder. Er is dan sprake van oneerlijke marktverstoring en concurrentie met akkerbouwgewassen en grasland. Onze sector bamenteelt heeft echter wel aangegeven zeker te willen bijdragen aan de productie van bomen die moeten worden geplant. Bijvoorbeeld in bossen of de bebouwde kom, zoals de stadsranden.”

Eric van der Aa, senior ecoloog Rho Adviseurs

“Het bos zorgt natuurlijk voor evidente voordelen voor de volksgezondheid: minder fijnstof en zoönosen en meer recreatieruimte rond de stad”

“De makers van dit bosplan willen een deel van de 100.000 hectare realiseren op landbouwgronden, en vooral dat vind ik een goed idee. Als we die 100.000 hectare gericht inzetten in de landbouwgebieden in en rondom Natura 2000, dan kunnen we daarmee een enorme hoeveelheid ammoniakemissie vermijden. Het behalen van de natuurdoelen in de vele stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden komt daarmee een stuk dichterbij. En zo ontstaat er weer enige ‘echte’ stikstof-ontwikkelruimte voor de resterende veehouderijbedrijven. Dergelijke bufferzones rond Natura 2000 kunnen wellicht ook bijdragen aan de oplossing van het urgente verdrogingsprobleem in veel Natura 2000-gebieden. In het veenweidegebied kan vervanging van landbouw door bos/natuur samengaan met een flinke waterpeilverhoging en dat scheelt weer heel veel CO₂-emissie en grote financiële schade door verzakkingen van gebouwen en infrastructuur. Als je bos gaat planten op gronden die nu in gebruik zijn bij de melkveehouderij, zal het aanbod aan melk dalen en daardoor de huidige extreem lage melkprijs wellicht weer gaan stijgen. Ook worden dan de problemen met het fosfaatplafond in één keer opgelost en worden ook de doelen van de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn een stuk haalbaarder. Dat scheelt op termijn weer honderden miljoenen euro’s boete vanuit Brussel. Tenslotte zorgt die 100.000 hectare bos natuurlijk voor evidente voordelen voor de volksgezondheid. Denk aan de afname van gezondheidsrisico’s als gevolg van fijnstof en zoönosen uit de veehouderij en de positieve gezondheidseffecten van meer groene recreatieruimte rond de stad. In termen van vermeden zorgkosten en minder arbeidsverzuim moet het gaan om enorme bedragen. Dit bosplan kost geen geld maar levert geld op!”

Frouke Pieters, Natuur & Milieu

“Met dit pakket aan maatregelen zouden we jaarlijks zo'n 4 Mton aan CO₂ kunnen reduceren – dat is 2% van onze huidige uitstoot”

“Nederland moet verantwoordelijkheid nemen voor haar aandeel in klimaatverandering, en daarom uiterlijk in 2050 klimaatneutraal zijn. Daarvoor moeten we niet alleen minder CO₂ uitstoten, maar zullen we ook CO₂ moeten vastleggen. En dat is precies wat bomen doen - als je ze niet verbrandt tenminste. Dat betekent niet dat we Nederland maar moeten volplanten met bomen. Als je de landbouw verdringt worden uiteindelijk meer oerwouden gekapt, en daarmee zijn we verder van huis. Maar er zijn genoeg gebieden waar meer bos meerwaarde biedt voor mens en natuur en geen voedselproductie verdringt. Denk aan bomen in en langs de weiden, op gronden waar bossige natuurontwikkeling nodig is, langs de snelweg. En met meer bomen zijn we er niet. Het Actieplan Bos en Hout voorziet niet alleen in meer bos, maar ook in betere beheer- en oogsttechnieken. We moeten meer hout gebruiken in plaats van CO₂-intensieve materialen als beton en staal. Ook moeten we leren hout langer te gebruiken: van een boom eerst een balk maken, na sloop van die balken een tafel, van die tafel spaanplaat, van oud spaanplaat misschien nog MDF, en dan pas gebruiken voor energiewinning. Zo houdt het hout CO₂ langer vast. Met dit pakket aan maatregelen zouden we jaarlijks zo'n 4 Mton aan CO₂ kunnen reduceren - dat is 2% van onze huidige uitstoot. Dus ja, om klimaatverandering tegen te gaan is het een goed idee om meer bos aan te leggen in Nederland. Om hout te gebruiken in plaats van beton. En om minder vlees en zuivel te eten; dan komt er ook voldoende ruimte beschikbaar voor de gezochte hectares!”

Lars Soerink, Vogelbescherming Nederland

“Aanplanten van 100.000 hectare bomen kan klinken als een heldendaad voor natuur en landschap en in de praktijk nul-komma-nul natuurwinst opleveren”

“Nederlandse bossen zijn als gevolg van de toegenomen focus op natuurlijkheid en soortenrijkdom een steeds beter leefgebied voor vogels geworden. Indicatorsoorten voor oudere bossen doen het goed. Bosvogels hoeven zich in Nederland geen grote zorgen te maken. De grote uitdagingen voor het behoud van soorten liggen in Nederland niet zozeer in bossen, maar vooral in de 'natte gebieden', de wetlands, de kust, de laagvenen. Deze gebieden zijn ook internationaal gezien waardevol. Daarnaast liggen uitdagingen op het boerenland, het agrarisch cultuurlandschap. Dáár zit de grote biodiversiteitscrisis van Nederland. Als Vogelbescherming hebben wij hier dan ook onze focus. Als die 100.000 hectare ten koste gaat van dit soort gebieden, dan vinden wij het geen goed idee. Maar ook als bos wordt geplant op plekken met minder biodiversiteitswaarde, kun je vraagtekens zetten. Vanuit natuuroogpunt zou Nederland waarschijnlijk beter af zijn met minder bomen in plaats van meer; dat gaat vooral over biomassa en niet zozeer over biodiversiteit. Bos moet vooral niet te gemakkelijk op één hoop worden gegooid met natuur. Aanplanten van 100.000 hectare bomen kan klinken als een heldendaad voor natuur en landschap en in de praktijk nul-komma-nul natuurwinst opleveren. Of, in meest extreme vorm, een bedreiging vormen voor open landschappen die van groot belang zijn voor al bedreigde diersoorten. En ook het klimaatprobleem lost het niet op. Het is symptoombestrijding. Hout heeft maar een korte kringloop. Alleen als je hout laat fossiliseren, wordt CO₂ op de lange termijn vastgelegd. Hectares zonnepanelen aanleggen lijkt mij dan effectiever.”